

LISTY DO REDAKCJI

LETTERS TO THE EDITORIAL OFFICE

Edukacja dla zrównoważonego rozwoju - zaproszenie Education for Sustainable Development – an Invitation

Z przyjemnością informuję, że w dniach **18-21 października 2009 roku** w okolicach Szklarskiej Poręby organizowana jest kolejna, siódma już międzynarodowa konferencja pod hasłem: „Edukacja dla zrównoważonego rozwoju”. Najszerszym kontekstem tej konferencji jest ogłoszona przez ONZ na lata 2005-2014 Dekada edukacji dla zrównoważonego rozwoju.

Zakres tematyczny konferencji:

- **nowe paradygmaty rozwoju** jako przedmiot edukacji na różnych poziomach i w różnych formach systemu edukacyjnego – odpowiedzi edukacyjne na koncepcje zrównoważonego, trwałego i samopodtrzymującego rozwoju; sposoby ujawniania nowych paradygmatów rozwoju w systemie edukacji;
- edukacja dla zrównoważonego rozwoju jako **cel strategiczny** i przedmiot strategii na poziomie globalnym, europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym; problem ciągłości systemu edukacji dla zrównoważonego rozwoju na różnych poziomach kształcenia; zrównoważony rozwój jako **ład zintegrowany** i konsekwencje tej interpretacji dla edukacji dla zrównoważonego rozwoju;
- **podstawy aksjologiczne** edukacji dla zrównoważonego rozwoju – aksjologia rozwoju w programach kształcenia, problem „rozmytej” aksjologii w systemach edukacyjnych; rozszerzona wizja edukacji dla zrównoważonego rozwoju a egocentryczna rzeczywistość;
- **rola kultury** w edukacji dla zrównoważonego rozwoju; kultura jako łącznik systemów wartości z edukacją; przesłania edukacyjne dla różnych sfer kultury w ramach koncepcji zrównoważonego rozwoju; edukacja dla zrównoważonego rozwoju a środki masowego przekazu;
- edukacja w kształtowaniu **ładu środowiskowego**: cele i zadania edukacji ekologicznej; realizacja celów *Narodowej strategii edukacji ekologicznej*; edukacja formalna i nieformalna; ocena spójności edukacji ekologicznej; dobre praktyki dydaktyczne w zakresie edukacji ekologicznej (programy, sylabusy), edukacyjne cele systemu obszarów chronionych itp.;
- edukacja w kształtowaniu **ładu społecznego**: cele i zadania edukacji społecznej dla zrównoważonego rozwoju (edukacja na rzecz budowy społeczeństwa obywatelskiego, cechy społeczeństwa zrównoważonego, edukacja w zakresie integracji

społecznej i minimalizacji wykluczenia społecznego, problemy integracji edukacji dla zrównoważonej jakości życia z edukacją dla zrównoważonego rozwoju, rola sektora pozarządowego i partnerstwa międzysektorowego w edukacji itp.), cele, zadania i dobre praktyki dydaktyczne (programy, sylabusy);

- edukacja w kształtowaniu **ładu ekonomicznego**: edukacja ekonomiczna dla zrównoważonego rozwoju (ekonomia środowiskowa i ekologiczna, edukacja w zakresie: zrównoważonej produkcji i konsumpcji, zrównoważonego rozwoju turystyki, zrównoważonego transportu, zrównoważonej gospodarki energetycznej, zrównoważonej gospodarki wodnej, zrównoważonej gospodarki leśnej, zrównoważonej gospodarki przestrzeni, dobre zarządzanie itp.); cele, zadania i dobre praktyki dydaktyczne (programy, sylabusy).

Cele konferencji:

1. Ocena zaawansowania realizacji celów i zadań ogłoszonej przez ONZ na lata 2005-2014 *Dekady Edukacji dla Zrównoważonego Rozwoju* i europejskiej *Strategii Edukacji dla Zrównoważonego Rozwoju*.
2. Ocena polskiego systemu edukacyjnego z punktu widzenia realizacji celów *Dekady* na tle doświadczeń innych krajów europejskich.
3. Wymiana dobrych praktyk w zakresie edukacji dla zrównoważonego rozwoju w celu podniesienia atrakcyjności, skuteczności i spójności edukacji formalnej i nieformalnej na różnych poziomach kształcenia i przy wykorzystaniu różnych form partnerstwa międzysektorowego.
4. Sformułowanie konkretnych rekomendacji sprzyjających realizacji celów Edukacji dla Zrównoważonego Rozwoju.

Konferencja organizowana jest przez Katedrę Zarządzania Jakością i Środowiskiem jeleniogórskiego Wydziału Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu wspólnie z grupą roboczą „Edukacja dla zrównoważonego rozwoju” Państwowej Rady Ochrony Środowiska, Polsko-Niemiecką Siecią Naukowców na rzecz zrównoważonego rozwoju, Europejskim Stowarzyszeniem Ekonomistów Środowiska i Zasobów Naturalnych - Oddział Polski i Katedrą Gospodarowania Środowiskiem i Turystyki WSE w Białymstoku oraz liczną grupą instytucji i organizacji partnerskich. Miło mi poinformować, że Patronat nad konferencją objął Minister Środowiska, Polski Komitet ds. UNESCO oraz Rektor Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. Organizatorzy zwrócili się też o patronat do ministrów Edukacji Narodowej, Nauki i Szkolnictwa Wyższego i Ministerstwa Gospodarki.

Przed konferencją (termin zgłoszeń do 20 V 2008 r.) – wszystkie nadesłane **abstrakty** artyku-

łów problemowych **opublikowane** będą w specjalnym numerze renomowanego czasopisma „**Problemy Ekologii**”. **Po konferencji** - wydane będą w formie recenzowanego wydawnictwa zwarte go materiały, przedstawiające jej wyniki merytoryczne.

W imieniu organizatorów gorąco zachęcam do wzięcia udziału w Konferencji, która na pewno dostarczy wiele okazji do wymiany myśli i doświadczeń. Odbędzie się ona w przepięknym miejscu Karkonoszy – w obiektach konferencyjnych Hotelu „Las”, który zaoferował nam swe usługi po bardzo przystępnych cenach i w sposób gwarantujący bardzo dobre warunki do pracy i wypoczynku. Szczegółowe informacje można odnaleźć na stronie internetowej konferencji dostępnej pod adresem: <http://wgrit.ue.wroc.pl/zj>, skrzynka pocztowa konferencji: edukacja2009@gmail.com.

*Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego
prof. dr hab. Tadeusz Borys
e-mail: Tadeusz.Borys@ue.wroc.pl*

Przewyciężyć globalny kryzys Prezentacja wniosków Forum Informacyjnego Społeczeństwa Zrównoważonego Rozwoju¹

To Overcome the Global Crisis (Towards Sustainable Development Policy and Economy)

Presentation on Anti-Crisis Conclusions by Sustainable Development Information Society Forum - Poland

To UN and G20 Leaders,

The world is confronted by crisis; its dimension is global, its character is inexperienced. This crisis is the result of obsolescence of social-Darwinist rules of politics and global economic order. They have very high ecosocial costs and they are shortsighted.

Today we can choose one out of three different ways and different responses to present challenges:

- The first way leads finally to global military confrontation and war for access to deficit resources and clean environment.
- The second way would be the "soft" continuation of social-Darwinist, "zero growth" social relations, by global Orwellian totalitarian order.

- The third way means the "three pillars" sustainable development of the world society. For this end we have to integrate social development with economic development and environment protection, and base the policy on the world society common interest axiology principle. This third way means ecohumanistic transformation as partnership-based cooperation for the common good of all people (rich and poor, highly developed societies and underdeveloped countries), cooperation which protects natural environment, supported by science and high technology, including information culture.

The essence of the third way's transformation includes creation of the new sustainable development economy, with possibility to account complex costs and effects - with social and environmental components. It would allow stimulating creative (cognitive and innovative) activity, directed on common good/common interest, guided by ecosocial justice.

In our opinion only the third way - oriented towards sustainable development of the world society - is reasonable. As the only realistic way of reversing present trends and avoiding the global catastrophe.

We noticed with hope some new proposals of European politicians, presenting new ideas which could lead us to sustainable development era. We support Angela Merkel protest against continuation of "zero growth" policy; also Nicolas Sarkozy's call for creation of entrepreneurial capitalism is very important. It was later amplified by Angela Merkel call for sustainable economic activity and - for this end - creation of the United Nations Economic Council. These recommendations are complementary with Gordon Brown's proposal to create global early warning system.

We call for a creative, productive, ecosocially useful capitalism - i.e. ecosocial market economy. For this end we need world comprehensive information system for sustainable development policy and economy. Thus, global warning system building - as Gordon Brown proposed - ought to be only the first stage of creation of information bases for sustainable development policy and economy. We need quite new economy - with complex accounting of costs and benefits, that includes social and environmental aspects in its components. Such new economy combines access to wealth with ecosocial usefulness of economic activity, especially cognitive and innovative one, directed on common good. Future political and economic actions of the United Nations and whole UN system, must be supported by the World Sustainable Development Strategy Center and the United Nations Information Center. Global early warnings and other relevant information, that are necessary for implementation of sustainable development economy, ought to be col-

¹ Anglojęzyczna wersja Listu Otwartego do Władz Najwyższych RP, skierowana do Przywódców ONZ i G20 (<http://www.psl.org.pl/kte/ung20footnotes.htm>), prezentowana w podczas ONZ-owskiej Konferencji IPM CSD-17.

lected by and elaborated in the UN Information Center or under its guidance. On the basis of these warnings and its forecast, the Strategy Center would prepare the recommendations for UN Economic Council and other partners responsible for implementation of development strategy, including all member states and international financial institutions.

To support our proposals, we would like to remind some important statements from the past:

- "information is the key to (sustainability) transformation. When information flows are changed, any system will behave differently" (Meadows et. al., Limits to Growth, The 30 - Year Update, 2004).
- "in the new world of infinite information resources, one country's creation of wealth based on information can be shared by all. The value of information increases, the more it is shared" (Yoshio Utsumi, Secretary General of International Telecommunication Union, World Summit on the Information Society, Tunis 2005).

Unbiased and reliable information is the key issue and precondition to triumph over global crisis. Since - without creation of new, sustainable development economy that is conditioned upon world sustainable development information system including global warning possibility - we are condemned to a global catastrophe.

Without an effective information system, the introduction and implementation of any anti-crisis proposal will not be achieved. These include implementation or introduction of:

- Millennium Development Goals,
- "Three pillars" of sustainable development of the world society,
- New patterns of production and consumption,
- Fair globalization,
- Sustained economic growth.

Two important world anti-crisis events will be held in the 2009 year: G20 World Summit (London, April 2nd) and UN General Assembly. We strongly recommend inclusion of the following proposals into agenda of both events:

1. Creation of the UN Economic Council, together with the World Sustainable Development Strategy Center, including United Nations Information Center.
2. Introducing **the world information system for sustainable development policy and economy**, including **global early warning**, as the new UN Program.

It is impossible to overthrow speculative capitalism - the main source of current global crisis - without accepting these proposals (see <http://www.psl.org.pl/kte/ung20footnotes.htm>).

Lesław Michnowski
e-mail: kte@psl.org.pl

List Otwarty do Najwyższych Władz Rzeczypospolitej Polskiej

Open Letter to the Polish Authorities

Polskie przemyslenia mogą być przydatne przy wypracowaniu poprawnych metod przezwycięzania światowego kryzysu gospodarczego.

Dla uniknięcia totalnej katastrofy niezbędna jest globalna współpraca - sprawnie doinformowywana i nauką wspomagana - oparta na wartościach: - dobra wspólnego/wspólnego interesu, - solidarności oraz - pomocniczości².

Przyczyną ujawnionego kryzysu jest niedostosowanie stosunków społecznych do życia wspomaganego nauką i wysoko rozwiniętą techniką.

Stosunki te cechuje:

- niesprawność informacyjna,
- krótkowzroczność,
- niska elastyczność,
- brak realnej troski o kondycję środowiska społecznego i przyrodniczego.

Umożliwiają one bogacenie się bez twórczego wkładu w dobro wspólne.

Dla przezwycięzania tego kryzysu niezbędne jest uznanie, iż nie ma bezwzględnego deficytu zasobów (surowców, paliw, zasobów ekologicznych).

Brakuje natomiast:

- woli politycznej,
- wiedzy,
- technologii,
- aktywnego potencjału intelektualnego,
- zdolności poprawnego wartościowania, oraz - czasu,

czyli czynników ograniczania zbędnego zużywania zasobów aktualnie dostępnych i umożliwiania dostępu do zasobów alternatywnych.

Obecnego kryzysu nie można przezwyciężyć metodą „zerowego wzrostu” oraz bez dalekowzrocznej globalnej koordynacji i kooperacji³.

Na szczególne przeto poparcie ze strony Najwyższych Władz Rzeczypospolitej Polskiej, w ramach przygotowań do drugiej fazy procesu G20 (kwiecień 2009), zasługują dwie - pochodzące z Unii Europejskiej - strategiczne propozycje.

Pierwsza z nich dotyczy konieczności odrzucenia kapitalizmu spekulacyjnego na rzecz kapitalizmu przedsiębiorczości⁴. Propozycja druga (zgodna z polskimi wnioskami na WSIS Genewa 2003, Tunis

² Wg Jana Pawła II należy: „(...) **budować razem**, jeśli chce się **uniknąć zagłady wszystkich**. (...)”. Encyklika *Sollicitudo Rei Socialis*. p. 26. Por. wypowiedzi K. Schwaba oraz W. J. Clintona podczas WEF Davos 2009.

³ Patrz: Forrester, Jay. W., 1995, *Counterintuitive Behavior of Social Systems*, fig. 8, <http://sysdyn.clexchange.org/sdep/Roadmaps/RM1/D-4468-2.pdf> oraz A. Merkel, WEF Davos 2007.

⁴ Wniosek N. Sarkozy'ego, patrz m.in.: <http://www.dw-world.de/dw/article/0,2144,3690651,00.html>.

2005), to zalecenie utworzenia wraz z Radą Gospodarczą ONZ⁵ globalnego systemu wczesnego ostrzegania⁶. Propozycje te są w istocie spójne z programem Prezydenta Baracka Obamy przedstawionym w wystąpieniu inauguracyjnym.

Proponujemy uściślenie tych propozycji i przyjęcie, że program działań antykryzysowych powinien zostać nastawiony na budowę kapitalizmu przedsiębiorczości **ekospołecznie użytecznej**, a w tym celu – na zbudowanie informacyjnych podstaw gospodarki opartej na takim kompleksowym rachunku korzyści i kosztów gospodarowania, który będzie ujmował składniki społeczne i przyrodnicze.

Tworzenie systemu globalnego prognozowania ostrzegawczego powinno stać się pierwszym etapem budowy informacyjnych podstaw **ekospołecznej gospodarki rynkowej**, ukierunkowanej na aktywność poznawczo-innowacyjną, zmierzającą do dobra wspólnego.

Wzywamy polskie władze, aby przy programowaniu działań antykryzysowych podjęły inicjatywę doprowadzenia do uwzględnienia tych propozycji w programie udziału delegacji Unii Europejskiej w kolejnych obradach G20.

*Uczestnicy spotkania w Klubie Twórców
Ekorozwoju przy Ludowym Towarzystwie
Naukowo-Kulturalnym, w dn, 13 lutego 2009 r.
w Warszawie*

⁵ Patrz: A. Merkel, WEF Davos 2009.

⁶ Wniosek G. Browna, patrz m.in.: <http://www.telegraph.co.uk/finance/financetopics/recession/3414946/Gordon-Brown-calls-for-new-world-order-to-beat-recession.html>.
Por. http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/103441.pdf